

DIRECTOR

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ - JUDEȚUL ALBA DE JOSMANUSCRISELE NU SE
= INAPOIAZĂ. =

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 150 Lei
Pe 6 luni . . . . . 75 Lei
Pe 3 luni . . . . . 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond
La publicările ulterioare
e socotește taxa jumătate.

Pelerinajul nostru la Roma.

Lunia trecută s'a ținut aici în Blaj, sub prezidiul înalt Preasfințitului Sale pâr. mitropolit Vasile, o nouă întrunire a comitetului provincial chemat să organizeze pelerinajul nostru la Roma.

Hotărît în principiu încă din toamna trecută, gândul unui pelerinaj român la Roma — de care ne-am mai ocupat de repetate ori în aceste coloane —, a fost îmbrățișat cu multă simpatie de întreaga obște românească. Este deci aproape sigur, că primul pelerinaj dela sfârșitul lui Maiu va trebui să fie urmat de altul la toamnă, pentru a putea satisface pe toți aceia cari se vor simți îndemnați să-și scalde sufletul în baia puterii de viață a originii noastre românești, eternizată în minunata columnă din „Forul Traian” și în văpaia grațiilor dumnezeiești cari ni-se deschid, tot la Roma, prin „Poarta cea sfântă” a bazei grandioase, ridicate deasupra mormântului sfântului Petru.

Având, în sfârșit, toate informațiile necesare și cumpănind toate împrejurările comitetului a fixat amănuntele primului pelerinaj, așa cum reiese din următorul comunicat:

La Roma!

Chiamăți de Părintele creștinătății, Papa Pius al XI-lea, și îndemnați de puterea legăturilor noastre de sânge, am hotărît ca în cursul „Anului sfânt” 1925 să deschidem și fiilor neamului nostru posibilitatea de-a vizita cetatea eternă a Romei, între zidurile sfinte ale căreia și dau întâlnire în acest an toate popoarele creștine ale lumii.

Gândul de-a se putea închina la mormintele sfinților apostoli Petru și Pavel, în preajma cărora s'au ridicat cele mai monumentale opere de artă ale creștinătății, și de-a se putea încălzi la focul sacru al iubirii de neam ce arde cu atâtă putere în acest leagăn al originii noastre de sânge, a făcut ca numărul celor ce ne-au restit că vreau să mergă la Roma să fie și până acum foarte mare. Toată lumea așteaptă însă, pentru a putea lua o hotărîre definitivă, să cunoască amănuntele pelerinajului planuit.

Ele sunt următoarele:

1. *Concentrarea* tuturor călătorilor va fi pe *șosea de 19 Maiu a. c. la Timișoara*. Piecarea dela Jimbolia, granița către Jugoslavia, în aceeași zi până la Fiume și de aci peste marea Adriatică la Ancona și apoi la Roma, unde se va ajunge la 22 Mai.

2. *La Roma* peregrinii vor petrece 5 zile, fiind încartiruiți în ospicii și hotelurile corespunzătoare. Inapoierea va fi pe uscat peste Florența și Veneția, unde se va rămânea câte o zi și apoi peste Triest și Zagreb tot cu trenul se va ajunge acasă la 31 Maiu.

3. *Taxa de călătorie* pentru o persoană,

s'a stabilit în Lei 16,000 cl. I. — Lei 12,000 cl. II. — și Lei 8000 cl. III. În această sumă e socotit biletul de tren și de vapor dela Jimbolia până la Roma și înapoi, cuartirul și proviziunea în Italia (cei din cl. I vor avea confortul potrivit acestei clase; cei din a II și a III vor avea aceiași pensiune, deosebirea va fi numai la tren), apoi taxele de trăsură, autobuse, tramvai ș. a. taxele de intrare la diferitele muzee și festivaluri. — Călătoria până la granița românească rămâne în sarcina fiecăruia; se sperează însă o reducere de 75% pe C. F. R.

4. *Anunțările pentru pelerinaj* — la care nu se admit copii sub 15 ani — sunt de a se face până la 31 Martie 1925 la pâr. Aurel C. Domș, protopop în Blaj, la adresa cărui sunt de a se trimite ca anticipație lei 2000 pentru cl. III., lei 3000 pentru cl. II și lei 4000 pentru cl. I. — Bani se pot speda și prin banca „Patria” din Blaj, pe lângă aviz.

Cei cari s'au anunțat până acum vor trimite aceleași sume până la data de mai sus. — La caz că numărul celor ce se vor anunța va fi superior locurilor de cari dispunem, cei anunțați mai târziu vor putea lua parte numai în peregrinajul dela toamnă.

5. *În chestia pașapoartelor* se va cerca din partea comitetului de organizare un aranjament colectiv, dar nu-i eschis ca aceasta să nu reușească din cauza Iugoslaviei, și atunci va trebui să se scoată pașapoarte individuale. În acest caz — pe care nu vom întârzia a-l aduce la cunoștința pelerinilor — vom căuta, ca măcar vizele necesare să le putem obține colectiv.

6. Programe mai speciale și bilete de legitimare se vor trimite, la timpul său, la adresa fiecărui participant.

Blaj, la 5 Martie 1925.

Comitetul central.

Dupăcum reiese din acest comunicat, condițiile de participare sunt ceva mai puțin favorabile decum se credea la început, iar la un drum pe mare, peste Constantinopol — cum ar fi dorit cei mai mulți să se facă — a trebuit să se renunțe cu totul, fiindcă numai cheltuelile de călătorie ar fi trecut peste dublul sumei cerute pentru clasa primă din proiectul de acum.

Dar, în definitiv, ținta noastră e Roma și dacă nu se poate să ne apropiem de marea ei cu impresiile câștigate la Constantinopol lipsit de căpetenia lui bisericească, trebuind că cheltuim chiar ceva mai mult, decum credeam la început, și pentru drumul mai scurt ce ne duce la dansa, vom găsi, în schimb, o bogată recompensă în faptul că putem face această călătorie în timpul cel mai potrivit și — dupăce e vorba că la acest pelerinaj vor participa aproape toți arhierii bisericii noastre

în condiții, cari asigură pelerinilor o elavare sufletească din cele mai neobișnuite

Având deci credința, că nime nu va regreta de-a fi participat la această frumoasă manifestare de solidaritate a bisericii noastre cu aspirațiile Cetății eterne, îndemnăm cu toară căldura pe toți cari pot să o facă, să se anunțe fără amânare la pelerinajul nostru național.

Mentalitate bizantină. Dl Tr. Scorobetișu, asesor consistorial în Sibiu și-a strâns într-o broșură, intitulată „Văzut-am lumina cea adevărată”, toate atacurile murdare, publicate în „Telegraful român”, la adresa bisericii unite și în deosebi la adresa celui mai cucernic arhieru român: Dr. Alexandru Nicolescu, adăugând: *Ancheta* în cauza trecerilor din Poiana și Cib, „Pe drumul frăției” — cu trecerea parohiilor Drăguș și Ucea de sus și „Cele din urmă clipe ale „Unației” din parohiile trecute la noi”, în care, dupăce-i trage o strajnică săpu-neală dlui Franasovici pentru ordinul Nr. 70577/924, tabărește cu toată furia asupra Preasfințitului Alexandru dela Lugoj, „care a deschis cu săcurea ușa sfântului Iacăș” din Cheile Cibului.

Și-apoi continuă:

„Episcopul cu ai săi au intrat în biserică astfel profanată.

„Cu ei au intrat trei bărbați, unul din Cheile Cibului și ceilalți doi rudeni ale preotului răposat și fiica acestuia.

„Nu se știe ce-au făcut uniții în biserică cu episcopul lor, pentrucă eșiau din când în când preoții uniți în ușa bisericii cu fîgdrile aprinse” (pag. 34).

Cetind această rușine a tiparului ne reamintim fără să vrem, acuzele „fariseilor”, că Isus lucrează cu ajutorul diavolului, și petrece în societatea femeilor stricate. Iar de altă parte ne aducem aminte de sf. Ignățiu torturat și prigunit, fiindcă „ajunsese pe scaunul patriarhal dela Constantinopol cu ajutorul Statului, în vremece pe sârmanul Foțiu îl persecuta acest stat”.

Și te întrebi cu scârbă: Cum poate avea obrazul o față bisericească să pună pe hârtie și să trimită pe adresa tuturor parohiilor noastre unite astfel de murdării adresate unei biserici române și unui atât de cucernic arhieru unit, care e gata să-și jertfească chiar și viața pentru neam și biserică!? (rm).

În atențiunea preoților. În legătură cu asociațiile baptiste și adventiste, „Monitorul Oficial” publică următoarea deciziune a ministerului cultelor, care e bine să fie cunoscută de preoțimea noastră:

Asociațiunile baptiste și adventiste de ziua șaptea rămân a se bucura de drepturile și libertățile, pe cari Constituția le acordă asociațiilor în genere.

Totuși pentru a se evita orice neînțelegeri cu autoritățile chemate a supraveghia și

controla aceste asociațiuni, se vor avea în vedere următoarele condițiuni:

a) Predicatorii, al căror nume va fi adus la cunoștința autorităților administrative locale, să fie cetățeni români, să se bucur de plinitudinea drepturilor cetățenești și să nu fi fost condamnați prin sentință definitivă pentru vre-o crimă sau delict;

b) Adunările religioase să se țină numai în casele destinate acestui scop și anunțate ca atare autorităților administrative locale;

c) Serviciile religioase cari prin natura lor trebuie săvârșite în afară de casele de rugăciuni, se vor face cu observarea strictă a dispozițiilor legilor și regulamentelor pentru ordinea publică, evitându-se orice acte ce ar putea aduce vre-o jignire bisericilor recunoscute sau ar constitui demonstrații împotriva acestora.

e) Prozelitismul, turburând pacea și liniștea cetățenilor, este cu desăvârșire oprit;

d) Congresele asociațiunilor amintite se vor putea ține numai cu aprobarea ministerului de interne, după avizul prealabil al ministerului cultelor și artelor;

f) În mod provizoriu, până va înceta propaganda împotriva introducerii calendarului îndreptat, predicatorii vor funcționa numai în localitatea de domiciliu.

Toate dispozițiunile anterioare, contrarii acestei deciziuni, sunt și rămân abrogate.

Altă soluție.

— Tot în chestia pensionarilor noștri. —

Am urmărit cu deosebită atenție discuțiile provocate de „Strigătul de durere” al dnei vâd. Luiza Guias n. Grama, și-am analizat singuraticile soluții propuse pentru aranjarea situației pensionarilor, văduvelor și orfanilor de preoți, dar nici una nu ni-se pare multumitoare.

În aranjarea pensiei preoților și ajutorarea urmașilor de preoți, nu putem conta pe sprijinul Statului și nu-i permis să ne cugetăm la majorarea cotei anuale de contribuție la

fondul de pensie — înainte de-a lua avizul oamenilor de specialitate în chestii financiare, cari să ne dovedească cu cifre, că este neapărată nevoie de această majorare.

Ce privește propunerea pâr. Emil Ostate, de-a se înființa „asociații” aparte, cari să lucreze *independent* de fondul de pensie, din singuraticile dieceze, și *exclusiv* pentru familiile semnatarilor, după părerea mea, este și mai departe de scopul nostru, care trebuie să fie: *ajutorarea imediată* a sârmanilor pensionari și urmași de preoți, de azi, și asigurarea familiilor preoțești, pe viitor.

Să cercăm soluționarea acestei chestiuni, în cadrele organizațiilor diecezane, prin forurile în drept: sinoadele protopopești și diecezane, luând ca bază cotizația anuală de 10% și *majorarea* contribuției anuale din partea singuraticelor parohii.

Preoții de azi trebuie să facem *jertfă*, punând *imediat* la dispoziția pensionarilor noștri o sumă însemnată din cotizațiile anuale și interesele după o parte din capital.

Preoții din arhidieceză contribuim anual, la fondul de pensie cu Lei 500,000. În 4 ani, până la 31/XII 1925, cotizațiile anuale, plus interesele capitalului cu 10 la sută, ne dau suma de 2,500,000 Lei.

Pentru ajutorarea pensionarilor propun deci, ca în decurs de 15 ani să li-se distribuie anual:

- a) interesele acestui capital Lei 250,000
- b) 50% din cotizația anuală „ 250,000
- c) Cotizațiile anuale ale parohiilor, cari să se majoreze la minimum 200 Lei, de parohie, — sumă net însemnată, în raport cu salariul notarilor suportat de comune „ 120,000
- d) interesele după capitalul fondului la 31/XII 1921 „ ?

Am avea deci circa 700,000 Lei, pe cari, anual — în decurs de 15 ani — i-am putea distribui pensionarilor noștri.

În curs de 15 ani, celelalte 50% din cotizația anuală, ar atinge o cifră așa de frumoasă, încât ne-ar da interese mai mari de 800,000 Lei.

După 15 ani situația se îmbunătățește de sine și repede.

Dacă ne cugetăm apoi că media preoților pensionari nu trece de 2%, iar mortalitatea e tot 2%, că majoritatea preoților închid ochii muncind la altar, și mulți fără copii minori am credință tare, că o comisiune de specialiști compusă din bărbați de specialitate — ca p. Iosif Hossu, canonic, pâr. Traian German, rector și pâr. Aurel C. Domșa, asesor —, studiind temeinic această chestiune, poate să prezinte o soluție practică și multumitoare care după ce se va discuta în sinoadele protopopești să se aranjeze apoi definitiv în Sinodul arhidiecezan și, dacă e posibil, să se ceară chiar un aranjament unitar pentru întreaga provincie noastră bisericească.

Preot Romul Moldovan

Revistă bisericească.

Știri mai nouă din Belgradul Sârb, anunță, că factorii conducători ai regatului iugoslav au terminat *proiectul unui nou concordat sârb cu Vaticanul*, și că șeful delegației iugoslave, un anumit Smodlaca, pleacă imediat la Roma pentru a începe tratativele Cardinalul Gasparri. Din alte izvoare știm, că tratativele sunt chiar foarte înaintate, așa că după concordatul bavarez și polon, vom avea destul de curând și un nou concordat sârb, primul ce se va încheia după războiul cu stat având populație în majoritate ortodoxă.

În schimb, știri mai nouă, încă necofirmate, spun că *încheierea concordatului român ar fi eşuat*, ajungându-se în concluzie probabil și la necesitatea de-a înlocui Monseniorul Dolci și pe ministrul nostru Pănescu cu alte persoane. Ruptura s'ar datoră unei intervenții a corului episcopesc dela Budapesta, care ar fi persuadat Vaticanul, că un concordat între România și sf. Scaun ar aduce grave prejudicii Maghiarilor din Ardeal, cât și intrării catolicismului în țara noastră. Roma ar fi venit deci cu noi condiții, pe cari statul r

☐ ☐ Foiața „Unirii” ☐ ☐

Ex Occidente lux!

Un apropos la chestia orientărilor noastre din viitor. *)

Dacă tragice împrejurări istorice nu ne-ar fi statornicit pentru multă vreme în atmosfera morală a vieții răsăritene, — suflet roman în viguros trup iliro-trac, noi am fi putut intra dela început, ca și celelalte popoare latine, în orbita civilizației apusene. *Condițiile istorice ne-au orientat însă*; prin Slavii dela sudul Dunării am primit formele spirituale ale civilizației bizantine; începând încă din veacul XV am suferit apoi, mai ales în părțile conducătoare, o moleșitoare influență turcească, dela îmbrăcămintea efeminată a șalvarilor, a anteriilor și a ilișcelor, până la concepția fatalistă a unei vieți pasive, ale cărei urme se mai văd încă în psiha populară; *am cunoscut, în sfârșit, degradarea morală, viciile, corupția regimului farariot*; și pentru a-și forma o conștiință cetățenească și un sentiment patriotic,

*) În momentul, când înființarea patriarhatului român a dat ortodoxismului nostru un nou titlu, cu ajutorul căruia să poată încerca o justificare a orientării neamului românesc: „Spre răsărit!”, găsim a fi potrivit să dăm aici din „Istoria civilizației române moderne” a dlui E. Lovinescu, apărută acum de curând, câteva părți, a căror conținut, întemeiat pe cercetări științifice, îndreaptă în direcție tocmai contrară.

N. R.

clasele superioare au suferit, până în pragul veacului trecut, acțiunea disolvantă a celor trei împărății vecine.

Cel mai activ ferment al orientării a fost însă ortodoxismul. Într-o vreme, în care deosebiriile dintre popoare se făceau mai mult prin religie de cât prin rasă, el ne-a aruncat în primejdia contopirii în marea masă a Slavilor de sud și apoi de est. În dosul crucii, spunea Cervantes, se ascunde diavolul; în dosul crucii bizantine, se ascundea Rusul. Legându-ne, sufletește, de o religie obscurantistă, înțepentă în tipicuri și formalism, ortodoxismul ne-a impus o limbă liturgică și un alfabet străin (gând latin exprimat în slove cu cerdacuri!), fără a ne ajuta la crearea unei culturi și arte naționale...

2. Nu uităm, de sigur, însemnătatea mănăstirilor ca focare culturale în epoca vovodală; această relativă cultură religioasă a fost însă străină prin limbă, cosmopolită prin tendință; *nimic românesc n'a ieșit din umbra și din liniștea primelor noastre locașuri sfinte.* O cultură nu se valorifică însă de cât prin caracterul ei național. Pe când în occident, cu toată lupta împotriva liberii cugetări, catolicismul reprezintă un important factor de cultură și reușă, în toate domeniile artei, să se pună în spiritul timpului, ajutând pictura, sculptura, arhitectura să evolueze spre cele mai înalte forme de expresie artistică; în orient, ortodoxismul își mărginea activitatea culturală la copierea textelor religioase slavone,

la schematicismul picturii bizantine, reduc sculptura doar la ornamentele stilizate și chenarele ușilor și ferestrelor, îngheșuia muzica în tipic și nazalizare greco-turcească, nu lăsa să se desvolte de cât arhitectura bizantinească prin unirea stilului bizantin cu oale care inovații apusene (Sextil Pușcariu, Ist. rom. v. I. passim).

Într-o epocă, în care religia constituia gura gurii mediu de dezvoltare a civilizației, acțiunea culturală a ortodoxismului nu poate fi decât privită ca indigestă.

De ar fi isbit încercările, de altă stăruitoare, ale catolicismului, soarta poporului nostru ar fi fost alta: revărsându-se asupra lui cultura latină, l-ar fi introdus, veacuri înainte, în procesul vieții apusene l-ar fi smuls, dacă nu politicește, cel puțin sufletește, dintr'un mediu de disolvare morală pe care tradiționaliștii obișnuiesc să ni-l prezinte ca pe mediul natural de formație a culturii și sutletului românesc...

3. Nu datorăm influenței apusene numai primele tălmăciri și tipărituri românești și, de *însăși formația limbii noastre literare*, ci-i datorăm chiar și *creațiunea istoriografiei naționale și a adevăratei literaturi române*. Contactul cultural al Moldovei cu Polonia, petrecerea fiilor de boeri în Polonia și a boerilor înșiși, mânăși de bejanie, au avut înrăurire incalculabilă asupra limbii, culturii și chiar conștiinței naționale. Apariția lui Grigore Ureche, și a compilerului său Simion Dă

în nici un caz nu le-ar putea admite. —
e va vedea ce este adevărat din toată această
oveste, oare — prin aducerea pe scenă a e-
scopatului dela Budapesta — miroasă de de-
arte a înscenare ortodoxă, în care desigur
va căuta și, firește, găsi un nou titlu de-a
biserica noastră unită.

Ultimul număr (1 Martie) al „Curierului
Crestin” dela Gherla are un bun articol refe-
ntor la *statistica bisericească*, datorit păr.
travril Richigean. Este o chestiune, care e bine
ă fie ținută la suprafață, pentruca înainte de-a
le lua măsurile unitare ce se impun pentru
ntreagă provincia noastră mitropolitană, lucrul
le să fie lămurite cât mai deplin și din toate
anotele de vedere.

Ocupându-se de un anteproiect al pro-
amei analitice pentru școlile normale, în le-
tură cu noua lege a învățământului primar
normal, „Renașterea” dela Cluj combate pe
septul intenționea guvernului de-a admite
mai câte o singură oră de religie pe săp-
tămână pentru școlile normale. — Ne ală-
răm și noi cu tot sufletul acestui protest,
cândă ar fi într-adevăr o absurditate să reduci
cadul religiei la o singură oră chiar în
școlile menite a crește pe învățătorii de mâine,
ori — după litera noului legi școlare — tre-
ie ca însuși să provadă acest studiu atât de
important.

Sf. Sinod dela București a primit de cu-
nd o „gramată” dela expulsatul patriarh
Constantinopolului, prin care acesta își
ată satisfacția pentru înălțarea bisericii ro-
nești la rangul de patriarhat. Este întâia
reunoaștere a unui factor bisericesc din afară
fiindcă vine chiar dela patriarhat „ecumenic”,
a făcut multă bucurie în cercurile ortodo-
ului nostru.

Spre a preveni, în legătură cu proiectul
ntru organizarea bisericii ortodoxe, difi-
altățile ardeleni, cari tot nu sunt, se vede,

lul, a lui Miron și Neculai Costin, a lui Ion
culcea, și, mai apoi, a lui Dumitru Cantemir,
li purtați pe la școlile Poloniei, mai toți cu-
scători ai limbii latine, conștiinți și mândri
origina lor romană, unii erudiți iar alții de
însemnat talent literar, a făcut din Moldova
acului XVII și începutul veacului XVIII, sub
nuența culturii apusene filtrată prin *catolica*
lonie, adevăratul punct de plecare nu numai
unei culturi superioare, ci și al difuziunii
bii românești în basna ortodoxismului slavon
grecesc. Căci influența polonă nu s'a mă-
rit să contribuie la crearea unei istoriografii
ionale, ci a fost și un principiu de răspân-
o a limbii române în organismul vieții de
să...

4. E aproape de prisos să mai amintim că,
punct de vedere cultural, întregul veac al
III este dominat de *actul Unirii unei părți*
Românilor din Ardeal cu biserica latină.
cât de înșelate ar fi fost speranțele politice
se în acest act, și ori care ar fi fost jocul
romatic al Austriei în Transilvania, impor-
ța lui culturală domină întreaga chestiune
Unirii: prin contactul cu însăși obârșia ne-
ni nostru, cu Roma, ni-s'a întărit conștiința
ională. În apărarea rasei lor, cei trei „cava-
ai idealului național” (expresia dlui Iorga
Historie des Roumains et de leur civilisa-
”. Ed. II, 1922), Samuel Micu, Gheorghe
cail și Petru Maior, s'au istovit în nume-
ae lucrări de istorie și de filologie. Odată
litera latină, ei au adus și principiu exclu-
al latinității. Din viziunea orașului etern a

definitiv, înălțurate, d. ministru Lăpedatu s'a
deplasat săptămâna trecută la Sibiu, unde a
expus în fața congresului național bisericesc
prevederile noului legi de organizare, căutând
să obțină aprobarea acéstiua. Cu toate acestea,
majoritatea congresului pare a nu voi să ad-
mită desființarea autorității administrative a
mitropoliei din Sibiu pentru întreg Ardealul.

Știri mărunte.

Personale. P. V. Ord. de Gherla a numit
pe păr. *Ioan Costin* de paroh la Firiza, pe păr.
Nicolae Papp de preot II la Apșa de mijloc, iar
pe păr. *Virgil Sima* de adm. parohial la Vârșolt.

O nouă cinste pentru românism. Dl
N. Iorga, care este încă tot în Franța, continuând
acolo importanta sa operă culturală, a ținut de
curând câteva conferențe și la universitatea din
Strasbourg, care i-a dat în schimb titlul de
»doctor honoris causa», o distincție care face
multă cinste neamului nostru. În conferențele
dela Strasbourg, d. N. Iorga s'a ocupat de pro-
blemele politice și de rasă din Orientul eu-
ropean.

Locale. Dumineca viitoare, a doua din
sf. Paresimi, va predica în catedrală Reverendul
Simeon Gizdavu, profesor la liceul de fete.

— Dumineca trecută s'a ținut, în prezența
unui public numărös, *adunarea generală a reu-
niunii meseriașilor*. Raportul general asupra ac-
tității din ultimul an, făcut de d. Ioan Pop-Zăi-
cani, secretarul reuniunii, a dovedit că munca
desvoltată în 1924 poate sta cu mândrie alături
de rezultatele frumoase din anii de mai înainte.
Drept recunoștință, *adunarea generală* a ales în
noul comitet, cu puține schimbări, tot pe mem-
bri lui de până acum, oferind scaunul de pre-
zident de nou dlui Dr. Ioan Bianu, care și până
acum a știut alăt de bine să caute o armonizare
a intereselor meseriașilor cu acelea ale restului
societății blăjene.

— Dumineca trecută s'a ținut în localul
»Casinei române» o cercetată *întrunire politică*,

în care s'au ales delegații trimiși să reprezinte
organizația locală a partidului național la marele
congres de mâine dela București.

Distrații oprite în postul mare.
Dupăcum anunță gazetele din București, s'au
luat — să sperăm nu numai pentru capitală! —
măsuri, ca în tot timpul sf. Paresimi să nu se
mai țină nici un bal mascat și în prima și ul-
tima săptămână, nici chiar serate dansante. În
ultimele trei zile ale săptămânei patimilor vor
fi suspendate toate reprezentațiile de teatru și
cinematograf și peste tot orice spectacole, fiind
öprite și muzicile din localurile publice.

† **Păr. Aron Deac**, fostul profesor al
liceului nostru de băeți, a murit Sâmbăta tre-
cută la Cluj în anul 71 al vieții și 44 al preoției
sale. Cu păr. Deac se mai stinge unul dintre
profesorii generației de ieri ai școlilor din Blaj,
ducând alături de amintirea miilor de elevi răs-
firati astăzi în cuprinsul întregii țări românești,
și un bogat crâmpciu din viața acestor școli cu
o însemnătate atât de covârșitoare pentru întreg
românismul. Ca profesor de istorie, păr. Aron
Deac a avut în lunga sa carieră profesorală de
peste treizeci de ani cele mai bune ocazii de-a
infiltra în sufletul elevilor săi dragoste de neam
și de lege, o datorie, pe care a știut să și-o îm-
plinească totdeauna spre mulțumirea mai marilor
săi. Drept recunoștință pentru aceste servicii
neprețuite, păr. Deac a fost și după retragerea
sa dela catedră, înconjurat de simpatia stator-
nică a foștilor săi elevi, iar la înmormântare
școlile Blajului au fost reprezentate prin o de-
legație de 3 membri, în frunte cu directorul
Ioan F. Negruțiu, care a pontificat la prohod.
Vorbirile rostite cu acest prilej de ceilalți doi
membri ai delegației blăjene (dd. Iuliu Maior
și Ștefan Pop), împreună cu aceea a păr. Alex.
Ciura, directorul liceului G. Barițiu din Cluj, au
pus în deplină lumină figura frumoasă a cinsti-
tului dascăl din Blaj, care a fost »baciul Deac».
— Odihnească în pace!

**În atenția conducătorilor sate-
lor.** Biroul »Asociațiunii pentru literatura ro-
mână și cultura poporului român» din Sibiu
face cunoscut, că în acest an va împărți 20 de

pornit, așa dar, *curentul latinist ce a fecun-
dat știința, și, mai ales conștiința neamului
românesc*, tot așa după cum, tot din școlile
din Roma și Viena, au descălicat și Asachi și
Lazăr ca să pregătească sufletele Românilor
din Principate pentru marile prefaceri ale vea-
cului al XIX-lea...

4. Istoria unei rase este povestirea lungi-
lor ei sforțări pentru a-și fixa sufletul: noi
nu numai că n'am ajuns la capătul sforțărilor
în a ni-l fixa, dar chiar *abia acum am intrat
în adevăratul ciclu de formație națională*.
Ne iubim strămoșii, ne iubim însă și străne-
poșii: nu suntem numai punctul ultim al unei
linii de generații, ce se pierde în trecut, ci și
punctul de plecare al generațiilor ce vor veni
la lumină; nu suntem numai strănepoșii încăr-
cați de povara veacurilor, ci și strămoșii vir-
tualii ai strănepoșilor târzii; obligațiile față de
viitor depășesc pe cele față de trecut. Răsă-
ritul ne poate deci lega istoricește; nu ne poate
însă impune și condițiile actuale ale vieții su-
fletești. Neajutându-ne în desvoltarea idealității
noastre, pentruce i-am invoca în hotărârile zilei
de azi?...

*Axa vieții politice și culturale s'a
schimbat din răsărit în apus: se va schimba
și axa vieții noastre sufletești*. Timpul roade
chiar și lungile deprinderi intrate în incon-
știent; să-i așteptăm deci acțiunea. Pentru a
evolua, pe lângă stabilitate, unui popor îi mai
trebuie și maleabilitate. În trecutul nostru, nu
considerăm ca un patrimoniu decât elementul
fix al rasei și al vieții naționale, nu și ele-

mentele întâmplătoare și regretabile ale influ-
ențelor orientale. *Privim deci contactul cu
apusul ca pe o reluare a adevăratei conti-
nuități etnice și ideale*: descătușându-ne,
deocamdată, de formele sociale, ne va desrobi,
mai târziu, de invizibilele lanțuri spirituale ale
Țarigradului, ale Athosului sau ale Kievului,
adică de *forțele ancenstrale ale obscurantis-
mului și ale inerției*, pentru a ne pune pe calea
găsirii de sine și a progresului.

5. Civilizațiile antice au apărut în răsărit;
de aci: *Ex oriente lux!* Când pe ruinele
„haosului etnic” al decadenței romane, a apă-
rut blondul german ca principiu configurator
al noilor naționalități și civilizații, lumina a
venit din nord: *Ex septentrione lux!*

În veacul și dela la locul nostru, lumina
vine din apus: *Ex occidente lux!* Progresul
nu poate deci însemna, pentru noi, decât fe-
cundarea fondului național prin elementul crea-
tor al ideologiei apusene, căci, după cum spu-
nea Alecu Russo (Scrieri, ed. Minerva, p. 32):
„În 16 ani dela 1835 până la 1851 mai mult a
trăit Moldova decât în acele cinci sute de ani
istorici dela descălicarea lui Dragoș, la 1359,
până în zilele părinților noștri... Părinții noș-
tri au deschis ochii în leagănul strămoșesc;
oamenii dela 1835, cari inaugurează generația
de față, au răsărit din larma ideilor nouă.
*Ochii și gândul părinților se învârteau la
răsărit, ai noștrii sunt țințiți spre apus: deo-
sebire dela cer până la pământ*”.

premiu de câte 2000 Lei acelor învățători și preoți cari vor dovedi până la 15 Maiu c., că în iarna acestui an au instruat cu mai mult succes în cetire și scriere un număr mai mare de adulți neștiutori de carte. — La cerere Abecedarele trebuincioase se trimit gratuit.

† **Eugen Nicola**, un fruntaș al meseriașilor noștri din Blaj, s'a stins la 5 Martie c. în anul 48 al vieții. A fost un muncitor neobosit, câștigând prin străduințele sale o avere frumoasă care l-a ridicat între membri Consiliului de administrație ai băncii «Patria» din loc și ai Camerei de comerț din Cluj. Înțelegând să sprijinească cu suflet românesc și mișcările culturale ale neamului său, îl vedem între membri pe viață ai Asociațiunii noastre dela Sibiu. Il deplâng număroase rudeni. — Fie-i partea eu dreptii!

Mulțumită publică.

Tuturor prietinelor și cunoșcutilor, cari cu prilejul dureros al morții mult iubitului meu soț **SIMEON ZEHAN** m'au condolat, în scris sau verbal, și m'au mângăiat prin participare la înmormântare, pe această cale le aduc sincere mulțumite.

Cașva, la 25 Februarie 1925.

(41) 1-1

văd. Maria Zehan.

Telefonul „Unirii”.

M. Sibiu. Preasfintitul dela Lugoj socotește, pe cât știm, scrisul dlui G. B. Duică din «Telegraful» inspirat de patima și deci prea puțin serios pentru a putea să polemizeze cu dânsul. Poate vom cerca deci noi să-i dăm, fără orice autorizare, lașumirile pe cari le dorește.

Dr. B. Cluj. Oricât de bine intenționat ar fi d. O. Ghibu, va trebui să înțeleagă în sfârșit, că «scopul nu (!) sfînțește mijloacele». Și acesta nu mai ales atunci, când mai pe urmă mijloacele nici nu duc la scopul dorit. Oricât de mult s'ar trudi deci — cum o face mai nou și în coloanele «Societății de mâine» (numărul din 1 Martie) — să unească cele două biserici românești sub noul patriarh dela București, căutând să le apropie pe urmă de biserica Romei, nu va isbuti niciodată pe calea naivă pe care o încearcă. Dl Ghibu trebuie să știe, că toată «schisma» răsăriteană s'a născut pe urma niziunții patriarhilor dela Constantinopol de-a ajunge egali (!) în rang cu Papii dela Roma, cari n'au putut să admită aceasta. Și dsa totuși încearcă acum să apropie ortodoxismul român de Roma chiar prin aceea, că pe patriarhul Miron îl declară — nici mai mult nici mai puțin — egal (!) în rang cu Papa dela Roma. Nu știm, dacă d. Ghibu vrea, ori nu, să-și bată jos de «Sanctitatea Sa» Miron, când îi propune să anunțe pe colegul (!) său dela Roma, că s'a urcat în scaunul de patriarh al României și că prin armare (!) mitropolitul dela Blaj are să asculte de acum înainte de dânsul, dar fiindcă noi avem tot respectul față de șeful ortodoxismului român, îl rugăm să nu urmeze sfatul dlui Ghibu, fiindcă, de, lucrurile ar putea să fie atunci, «mai rele decât cele dintâi».

Dr. F. Zălau. Ideea este cât se poate de bună, dar fiindcă p. canonic Dr. I. Coltor, secretarul comitetului de pelerinaj încă se ocupă de gândul unei atari broșuri, n'ar strica poate să luai contact cu dsa, pentru a nu face un lucru de două ori. După părerea noastră, cel mai bun lucru ar fi dacă prețul acestor broșuri ar putea să intre în taxa cheltuielilor pentru pelerinaj, împărțindu-se gratuit tuturor participanților.

M. Drămbâr. Primiți, Vă rugăm, cele mai sincere mulțumite atât pentru frumoasa suprasolvire, cât și pentru cuvintele de îmbărbătare, cari sunt o dovadă singură că lupta noastră de apărare e urmărită de ai noștri cu interes și însuflețire. — N'avem mângâiere mai mare decât aceasta.

I. Budești. Adresați-Vă în cauză către Superioara congregației de surori din Obreja p. Mihaltj (jud. Alba de jos).

V. Căraii-mari. Confirmăm primirea sumei de 150 Lei. Numeri ceruți i-am trimis.

G. Sig. Pe anul 1924 mai restauți cu suma de 96 L.

Mulțumită publică.

La «Balul Filantropic», aranjat la 30 Ianuarie în favorul elevilor bolnavi dela institutele de învățământ din Blaj s'au făcut următoarele suprasolviri, pentru cari aducem, și pe această cale, cele mai sincere mulțumiri:

1000 lei: Nicolae Costea, București*).

Câte 500 lei: Banca «Patria», Emil Oltean și Dr. Eugen Tatar, Deva.

Câte 300 lei: Tipografia și librăria seminarului teologic, și p. Dr. Ioan Bălan.

Câte 200 lei: Dr. Ioan Boitanu, Aiud, Dr. Aurel Caliani, Teaca și Adrian Ojoiu, Cluj.

Câte 175 lei: Traian Novac și Victor Aaron, Mihaltj.

Câte 150 lei: Victor Muntean, Ioan Busuioac și Dionizie Trifan.

Câte 125 lei: Dr. Friedmann și medic local. Dr. Boteiu, Alba-Iulia.

115 lei: Vasile Barna.

110 lei: Dna Elena Pop.

Câte 100 Lei: Paul Veseli, Aug. Caliani, Traian German, Carol Schieszl, Fam. Tufan, Alexandru Păcurar, Cornel Gruita, Ioan Barbat, p. Ionita Ciufudean, Broșteni, Ioan Mărginean, Eugen Bucur, p. Evrard, p. Merckx, Ștefan Nyergeș, Sever Sălăgean, Teiuș, p. Boar, Micăsasa, Ferd. Kampf, p. Ștef. Hamaghi, Comana de jos, p. Val. Copos, Bobota, Anghel Roșu, Alba Iulia, Silvia Vladislav, Băcia, Dioniziu Dancea, Gurarâului, Val. Mureșan, Arghirhat, Dr. Ioan Oltean, Ludoș, Tit Domșa, Zlatna, Samuil Heller, Cluj, Ioan Ban, Sibiu, Vasile Abușan, Gheorgheni, p. Aurel C. Domșa, p. Augustin Folea, Boziaș T. Humița Cluj și p. Dr. Alexandru Rusu.

Câte 75 lei: P. Iuliu B. Micu, p. Dr. Iuliu Florian, Fam. Urzică, Constantin Crișan, Ionel Tulea, Iustin Hossu, Emil F. Negruțiu, Iosif Șiler, Carol Binder, Dr. Ioan Bianu, Ioan Costea, p. Crișan, Bothaza, Ioan Blaga, Emil Halas, Adrian Nyergeș, dna Iluș Daniel, p. Vasile Moldovan, Ieronim Morariu, Silviu Handrea, Ioan Sabo, p. Iosif Bucur, p. Dr. Aug. Tatar, Dr. Eugen Solomon și Victor Turcu.

Câte 60 lei: p. Alexandru Pop, Căptălan, p. Valeriu Suci, și Nicolae Chicidean.

Câte 55 lei: Alexandru Bela și dna Borz, Veza.

Câte 50 lei: P. Ștefan Pop, Wilhelm Naftali, Nicolae Oltean, Aug. Stupar, Nicolae Baciupantofar, Alexandru Lupeanu, p. A. Papiu, Dr. Traian Denghel, p. Ioan Brad, Pănade, Fam. Barna, dna Man, p. I. Popu-Câmpeanu, p. Ioan Popa, Cergăul mare, p. V. Suci, p. Dr. Ioan Coltor, Ernest Kuy, Gheorghe Faina, Nicolae Mureșan, croitor, Augustin Popa, Ioan Brandieu, văd. Hermann Heisikovits, Ioan Boeriu, Ticmandru, Aug. Frățilă, Flaviu Domșa, Cornel Ōrdace, Maxim Blaga, Septimiu Ilieșiu, Eugen Radu, Aiud, Aron Telea, p. Iacob Domșa, Zlatna și p. Mihail Ilieșiu, Aiton.

Câte 40 lei: P. Iosif Pop, Galtiu, Heinz Heltmann și Octavian Modorcea.

Câte 35 lei: Ștefan Pușcaș, franzelar Preier.

Câte 30 lei: Laurențiu Puia, Ioan Crișan, Aiud și Ana Nyergeș, Micăsasa.

Câte 25 lei: Văd. Iosif Citron, p. George Meseșan, Bucerdea grănoasă, N. Popa, Octavian Dubenski, Emil Barna, Șona, Dr. Ambroziu Chețianu, Ioan Masca, insp. agricol Machedon, Ioachim Crăciun Cluj, T. Nicoară, Anton Zeiler, Alex. Mazzuchi, Brăila, p. Ioan Șelariu, Copăcel, Samoil Sabo, dsoara Mariți Rusan, Petru Suci, Băcia și dna Lidia Axente.

20 lei: Iuliu Mureșan.

Câte 15 lei: Emil Petri, Augutin Moldovan, Vasile Sărăteanu, stud. univ. Oltean, Carol Weinrich, Nicolae Pop, Nicolae Barna și V. Brătean.

Câte 5 lei: Fam. Ciungan, Wilhelm Schneider și Emil Schneider.

(45) 1-1

Comitetul aranjator.

*) Unde, în celea de mai jos, nu se indică localitatea, se subînțelege Blajul.

AVIZ

Comitetelor dela școalele primare de de sub Inspectoratul învățământului giunیا IV. Sibiu.

Conform ordinului circular dat de Ratele școalelor, ca fiecare școală să aibă scripție pe edificiul școlii, mă recomand directori și învățători să binevoiască a comanda scripție, încât se poate toate după modelul depus încă din anul trecut la Inspectoratul învățământului din Sibiu (Serv. contabilității), este aprobat de bun și garantat de lucru solid și durabil. Modelul este din tîncheș, formă ovală, vopsit fondul alb, la mijloc pictema medie, și jur împrejur inscripția de cu litere vizibile negre.

Se trimite la comandă pentru fiecare școală contra ramburs, pe preșul de 230 lei. Mai mult olaltă 225 lei. În special pentru jud. Sibiu execută după schița primită din ordinul cîr în formă lungă și la mijloc rotundă. Trimeș costul și mărimea și îndată ce sunt executate se trimite la cerere fiecărei școle.

Incredințez pe dd. directori și învățători executarea lucrului meu este bun și aprobat de Onor. Inspectoratul învățământului din Sibiu că și de toate Revizoratele școalelor p. de Stat.

Sibiu, Strada Mitropoliei 30.

Nicolae Tălmăceanu
pictor de firmă.

(24) 1-3

— Nu comandați acolo unde nu sunteți siguri! □ □ Sprijiniți firmele românești! □ □

In atențiunea orfanelor

Caut o fetiță orfană de ambii părinți din familie cinstită în vrăsta de 9-10 ani, pe care mă angajez s'o sustin pe viață și s'ar mărita, când ași înzestra-o cu toate celea de lipsă.

Cheșiu (poșta Cheuchiș), județul Arad, noc-Dobăca.

Ilie Blaga

(22) 2-3

paroh gr.-catolic rom.

VASILE HOZ

PRĂVALIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 13-52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale** etc., precum și o dăjdie bisericești: **Yestminte** și **Prapori** din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi **Potire, Căpele, deinițe, Cruci de mână și Cruci de mână** și **prapori** cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va comanda vinge de prețurile mele. □ □

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 1.

RECLAMA

□ □ RECLAMA □ □

□ □ este sufletul comerțului □ □

Preoțime! Nou Apărut!

Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 45 lei, plus 5 lei porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(7) 16-20